

Sygn. akt XI Ka 1244/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2014r.

Sąd Okręgowy w Lublinie XI Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący SSO Elżbieta Daniluk

Sędziowie SO Elżbieta Kowalska

SO Ewa Bogusz-Patyra - spraw.

Protokolant sekr. sąd. Daniel Dobosz, prot. Małgorzata Purc

przy udziale Prokuratora Krzysztofa Rubika

po rozpoznaniu w dniu 25 lutego 2014r.

sprawy skazanego I. W.

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Puławach

z dnia 15 października 2013r. sygn. akt **II K 1605/12**

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że przyjmuje za podstawę wymiaru:

1. kary łącznej pozbawienia wolności art. 569 § 1 k.p.k. w zw. z art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. oraz art. 91 § 3 k.k.;
2. łącznego środka karnego art. 569 § 1 k.p.k. w zw. z art. 90 § 2 k.k. i art. 91 § 3 k.k.

II. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. zwalnia skazanego I. W. od zwrotu wydatków za postępowanie odwoławcze, którymi obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt **XI Ka 1244/13**

UZASADNIENIE

I. W. skazany został prawomocnymi wyrokami:

I. Sądu Rejonowego w Puławach z dnia 1 grudnia 2009 roku, wydanego w sprawie II K 1008/09, za przestępstwo popełnione w dniu 14 września 2009 roku, na podstawie art. 178a § 1 k.k. na karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem na 5 lat, której wykonanie zarządzono postanowieniem Sądu Rejonowego w Puławach z dnia 25 marca 2013 roku w sprawie o sygn. akt II1 Ko 122/13 oraz na podstawie art. 71 § 1 k.k. na karę grzywny w wysokości 150 stawek dziennych po 10 zł każda, na podstawie art. 42 § 2 k.k. orzeczono wobec niego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 2 lat;

II. Sądu Rejonowego w Puławach z dnia 10 grudnia 2009 roku, wydanego w sprawie II K 960/09, za przestępstwo popełnione w dniu 22 sierpnia 2009 roku, na podstawie art. 178a § 1 k.k. na karę roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem na 3 lata której wykonanie zarządzono postanowieniem Sądu Rejonowego w Puławach z dnia 19 grudnia 2012 roku w sprawie o sygn. akt II1 Ko 1792/12 oraz na podstawie art. 71 § 1 k.k. na karę

grzywny w wysokości 100 stawek dziennych po 10 zł każda, na podstawie art. 42 § 2 k.k. orzeczono wobec niego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 2 lat; ;

III. Sądu Rejonowego w Puławach z dnia 4 grudnia 2012 roku, wydanego w sprawie II K 926/12, za czyny popełnione w dniu 27 marca 2012 na podstawie art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. na karę 2 lat pozbawienia wolności oraz na podstawie art 42 § 3 k.k. orzeczono wobec niego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na zawsze, a także na podstawie art. 178a § 4 k.k. na karę roku pozbawienia wolności i na podstawie art. 42 § 2 k.k. orzeczono wobec niego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 10 lat i wymierzono mu łączną karę 2 lat pozbawieni wolności oraz łączny środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych na zawsze

Wyrokiem łącznym z dnia 15 października 2013 roku na podstawie art.569 § 1 k.p.k. w zw. z art. 85 k.k. w zw. z art. 86 § 1 w zw. z art. 91 § 1 k.k. w zw. z art. 178a § 1 k.k. Sąd Rejonowy połączył w zakresie kar jednostkowych karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Puławach z dnia 1 grudnia 2009 roku, wydanym w sprawie II K 1008/09 z karą roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Puławach z dnia 10 grudnia 2009 roku, wydanym w sprawie II K 960/09 i wymierzył skazanemu karę łączną 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

na podstawie art. 569 § 1 k.p.k. w zw. 90 § 2 k.k. w zw. art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączył orzeczone wyrokiem Sądu Rejonowego w Puławach z dnia 1 grudnia 2009 roku, wydanym w sprawie II K 1008/09 oraz wyrokiem Sądu Rejonowego w Puławach z dnia 10 grudnia 2009 roku, wydanym w sprawie II K 960/09 środki karne w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych i jako łączny środek karny orzekł wobec skazanego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 (trzech) lat;

na podstawie art. 577 k.p.k. wymienił: okres 100 dni odpowiadający liczbie uiszczonych stawek dziennych kary grzywny orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Puławach z dnia 10 grudnia 2009 roku, wydanym w sprawie II K 960/09 na podstawie art. 71 § 1 k.k.; okres 146 dni odpowiadający liczbie uiszczonych stawek dziennych kary grzywny orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Puławach z dnia 1 grudnia 2009 roku, wydanym w sprawie II K 1008/09 na podstawie art. 71 § 1 k.k.; okres zatrzymania od dnia 14 do dnia 15 września 2009 r. w sprawie II K 1008/09 - jako okresy zaliczone na poczet orzeczonej łącznej kary pozbawienia wolności;

w pozostałym zakresie uznał, iż połączone wyroki podlegają odrębnemu wykonaniu;

na podstawie art. 572 k.p.k. umorzył postępowanie w części dotyczącej połączenia wyroku Sądu Rejonowego w Puławach 4 grudnia 2012 roku, wydanego w sprawie II K 926/12,

zwolnił skazanego od ponoszenia kosztów sądowych ustalając, iż wchodzące w ich skład wydatki ponosi Skarb Państwa.

Apelację od powyższego wyroku wniósł **prokurator** zaskarżając powyższy wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze łącznej na niekorzyść oskarżonego. Podniósł następujące zarzuty:

- obrazę przepisów prawa karnego materialnego, tj. art. 91 § 3 kk poprzez jego niezastosowanie w podstawie wymiaru kary łącznej pozbawienia wolności w wymiarze 1 roku i 6 miesięcy oraz w podstawie wymiaru łącznego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 lat za występki z art. 178a § 1 kk należące do ciągu przestępstw w rozumieniu przepisu art. 91 § 1 kk;

- rażąco niewspółmierność wymierzonej skazanemu kary łącznej 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności przy zastosowaniu zasady pełnej absorpcji, wyrażającą się w nienależytym uwzględnieniu okoliczności dotyczących poszczególnych skazań, a w szczególności więzi przedmiotowej i czasowej łączącej zachowania przestępcze objęte karą łączną, jak również negatywnej prognozy wobec skazanego wynikającej z popełnienia przez niego kolejnych przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji o znacznym ciężarze gatunkowym nie objętych karą łączną w

ramach zaskarżonego wyroku, które to okoliczności przemawiają za orzeczeniem łącznej kary pozbawienia wolności w znacznie surowszym wymiarze przy uwzględnieniu prewencyjnego oddziaływania kary, w znaczeniu prewencji indywidualnej ogólnej.

Podnosząc powyższe zarzuty apelujący wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wskazanie w podstawie wymiaru kary łącznej pozbawienia wolności przepisu art. 178a § 1 kk w zw. z art. 91 § 3 kk w zw. z art. 91 § 1 kk i wyeliminowanie przepisu art. 85 kk w zw. z art. 86 § 1 kk, natomiast w podstawie wymiaru łącznego środka karnego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych

- wskazanie przepisu art. 91 § 3 kk w zw. z art. 91 § 1 kk w zw. z art. 90 § 2 kk oraz wyeliminowanie przepisu art. 85 kk w zw. z art. 86 § 1 kk

- orzeczenie kary łącznej pozbawienia wolności w wymiarze 2 (dwóch lat) pozbawienia wolności.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Wniesiona apelacja z uwagi na trafność zarzutu obrazy art. 91 § 3 k.k. w części zasługuje na uwzględnienie.

Przede wszystkim podnieść należy, że Sąd Rejonowy zgromadził pełny materiał dowodowy, który prawidłowo ujawnił w postępowaniu, dokonując prawidłowych ustaleń faktycznych w zakresie skazań oraz zachodzącego realnego zbiegu przestępstw.

Choć słusznie wywodzi Sąd Rejonowy, że przestępstwa z art. 178 a § 1 k.k., za które I. W. został skazany odrębnymi i prawomocnymi wyrokami wydanymi w sprawach o sygn. akt II K 1008/09 i II K 960/09 spełniają warunki ciągu przestępstw, o którym mowa w art. 91 § 1 k.k., to jednak podkreślić należy, że sprawy I. W. nie zostały połączone do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia, co obligowałoby Sąd Rejonowy do przyjęcia w wyroku skazującym za te czyny konstrukcji ciągu przestępstw zgodnie z art. 91 § 1 k.k. Skoro wydane zostały dwa wyroki skazujące na kary tego samego rodzaju, to oczywistym jest, że w wyroku łącznym niedopuszczalne jest wprowadzanie jakichkolwiek zmian rozstrzygnięć zawartych w prawomocnych wyrokach.

Lektura zawartych w art. 91 § 1 k.k. i art. 91 § 3 k.k. przepisów nie może prowadzić do ich łącznego stosowania. Pomimo że oba te przepisy odnoszą się do zdefiniowanego w art. 91 § 1 k.k. ciągu przestępstw, to ich zakresy zastosowania zostały w taki sposób nakreślone, że ich pola nie pozostają w stosunku krzyżowania. Nigdy zatem nie zajdzie taka sytuacja, w której jeden stan faktyczny będzie podpadał jednocześnie pod art. 91 § 1 k.k. i art. 91 § 3 k.k.

Przypomnieć należy, że przepis art. 91 § 1 k.k. nakazuje, w przypadku spełnienia określonych w nim przesłanek, uproszczone orzekanie o karze. Jego stosowanie polega na tym, że zamiast wymierzania za każde z przypisanych oskarżonemu przestępstw kar jednostkowych i następnie kary łącznej, uznaje się oskarżonego za winnego konkretnych, odrębnych dwóch lub więcej przestępstw, a następnie wymierza się za nie jedną karę.

Zestawiając art. 91 § 1 z art. 91 § 3 k.k., łatwo dostrzec, że ten drugi powinien być zastosowany wtedy, gdy już nie można sięgnąć po ten pierwszy, chociaż mamy do czynienia ze sprecyzowanym w nim ciągiem przestępstw. Chodzi tu o taką sytuację, gdy na przeszkodzie w stosowaniu art. 91 § 1 k.k. stoi orzeczenie prawomocnych kar za przestępstwa należące do ciągu przestępstw. Wówczas należy sięgnąć właśnie po przepis art. 91 § 3 k.k. Dotyczy on bowiem łączenia kar za wchodzące w skład ciągu przestępstwa, za które orzeczono prawomocnie kary.

Gdyby nie było określonej w art. 91 § 3 k.k. regulacji, to wówczas w przypadku skazania dwoma lub więcej wyrokami za przestępstwa należące do określonego w art. 91 § 1 k.k. ciągu przestępstw, należałoby stosować przy wydawaniu wyroku łącznego bez jakiegokolwiek modyfikacji wszystkie przepisy określające granice kary łącznej, jak w przypadku zwykłego realnego zbiegu przestępstw, a w szczególności art. 86 § 1 k.k. Wówczas karę łączącą kary wymierzone różnymi wyrokami za przestępstwa należące do ciągu przestępstw można byłoby orzec w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy, nie przekraczając jednakże ustalonych w tym przepisie górnych granic dla danego rodzaju kary. Zawarte w art. 91 § 3 k.k. unormowanie powoduje, że kara ta nie może

być również wyższa niż górna granica ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę, przewidzianego w przepisie, którego znamiona każde z tych przestępstw wyczerpuje.

Przepis art. 91 § 3 k.k. jest w taki sposób skonstruowany, że wcale nie wyłącza stosowania art. 86 § 1 k.k. (odmiennie Piotr Kardas (w:) A. Zoll (red), Kodeks Karny. Część Ogólna Komentarz. Komentarz. Tom I Komentarz do art. 1-116, Warszawa 2007, str. 1034). Wprowadza on jedynie jeszcze jeden element limitujący górną granicę orzekanej w wyroku łącznym kary, kiedy łączy ona kary wymierzone różnymi wyrokami za przestępstwa należące do ciągu przestępstw.

Zauważyć należy, że przepis ten nie określa dolnej granicy kary. Jest ona zatem wyznaczana zgodnie z art. 86 § 1 k.k. przez najwyższą z kar wymierzonych za przestępstwa, które należą do określonego w art. 91 § 1 k.k. ciągu przestępstw.

Tym samym w przypadku łączenia w wyroku łącznym kar orzeczonych różnymi wyrokami za przestępstwa należące do ciągu przestępstw będą miały zastosowanie również inne przepisy umieszczone w rozdziale Kodeksu karnego dotyczącym zasad wymiaru kary w przypadku realnego zbiegu przestępstw. Aby można było połączyć te kary, muszą przede wszystkim wystąpić wszystkie przesłanki określone w art. 85 k.k. Tak więc przepis art. 91 § 3 k.k. nie obliguje do orzekania jednej kary w miejsce prawomocnie orzeczonych w dwóch lub więcej wyrokach kar za przestępstwa należące do określonego w art. 91 § 1 k.k. ciągu przestępstw, lecz jedynie dodatkowo koryguje górną granicę orzekanej w wyroku łącznym kary łączącej kary wymierzone w różnych wyrokach za przestępstwa należące do ciągu przestępstw (vide wyrok s.apel. w Białymstoku z 6 grudnia 2012, sygn. akt II AKa 219/12; LEX nr 1271800).

Mając na względzie powyższe rozważania koniecznym było dokonanie korekty wyroku poprzez wskazanie właściwej podstawy łącznej kary pozbawienia wolności. Nadto jako podstawę łącznego środka karnego należało przyjąć art. 91 § 3 k.k. w związku jedynie z art. 90 § 2 k.k., jako że ten przepis stanowi o odpowiednim stosowaniu przepisów o karze łącznej, a więc art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k..

Chybiony jest natomiast zarzut rażącej niewspółmierności kary podniesiony przez skarżącego. Sąd Rejonowy ustalił i uwzględnił wszystkie okoliczności decydujących o wymiarze kary łącznej, a więc związek przedmiotowy pomiędzy przestępstwami, jak i te dotyczące osoby skazanego. Zgodnie z utrwalonym poglądem Sądu Najwyższego, który Sąd Okręgowy w pełni podziela i akceptuje, rażąca niewspółmierność kary może zachodzić tylko wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć wpływ na wymiar kary, można było przyjąć, iż zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez sąd pierwszej instancji a karą, jaką należałoby wymierzyć w instancji odwoławczej w następstwie prawidłowego zastosowania w sprawie dyrektyw wymiaru kary przewidzianych w kodeksie karnym oraz ukształtowanych przez orzecznictwo Sądu Najwyższego (wyrok SN z 14 listopada 1973r. III KR 254/73, OSNPG 1974, z 3-4, poz. 51). Przy czym na gruncie uregulowania art. 438 pkt. 4 kpk nie chodzi o każdą ewentualną różnicę w ocenach, ale o różnicę ocen tak zasadniczej natury, iż karę wymierzoną w pierwszej instancji można byłoby – również w potocznym znaczeniu tego słowa- nazwać rażąco niewspółmierną tj. niewspółmierną w stopniu nie dającym się wręcz zaakceptować.

Z przytoczonych wyżej względów, wobec braku okoliczności, o których mowa w art. 439 § 1 kpk i art. 440 kpk, zaskarżony wyrok, poza wskazaną zmianą, w pozostałym zakresie jako trafny, należało na podstawie art. 437 § 1 kpk utrzymać w mocy.

Wobec tego, że dokonana zmiana wyroku jest skutkiem uchybienia Sądu Rejonowego, względy słuszności (art. 624 § 1 kpk) uzasadniają zwolnienie skazanego od wydatków za postępowanie odwoławcze i obciążenie nimi Skarbu Państwa.